

Максим ЖИВКО

*к.е.н., доцент Західноукраїнського
національного університету*

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СОЦІАЛЬНУ НЕРІВНІСТЬ У СВІТІ

В умовах глобалізації світової економіки гостро постає проблема бідності та нерівності. Соціально-економічна нерівність в останні десятиліття лише збільшується, зростає розрив між периферією та центром світового господарства. Останнім часом проблему соціально-економічної нерівності розглядають нарівні з демографічною, екологічною та продовольчою проблемами сучасності. В умовах неоліберальної моделі глобалізації, з її вигодами для розвинених країн, соціально-економічна нерівність збільшується і загострюється в країнах, що розвиваються. Вплив глобалізації в тому, що дедалі більше уваги привертає нерівність усередині суспільства, а в сучасних умовах порівнюють такі глобальні категорії як становище жінок світу, дітей світу та ін.

У 2020-2021 рр. добробут людей у всьому світі впливали два фактори: викликана пандемією коронавірусу економічна криза, монетарна та соціальна політика країн. Для підтримки населення та бізнесу в період локдаунів та ударів по економіці з боку стрімко зростаючої захворюваності на різні штами COVID-19, світові центробанки багатьох країн пом'якшили грошово-кредитну політику, знизили ключові ставки, а також наповнили ринок грошима, виділяючи багатомільярдні пакети допомоги [1].

Пандемія вплинула на глобальну соціальну нерівність, оскільки матеріальна підтримка позначалась на вразливих верствах населення, а країни зупинили зростання бідності через кризу. Пандемія коронавірусу внесла свої корективи у проблему глобальної нерівності. Одні країни, наприклад, Китай – постраждали від неї слабше, інші – сильніші, тому ступінь її впливу на економіку і зростання соціального розшарування різний (Рис. 1).

Рівень нерівності у світі зріс і досяг аналогічного показника початку ХХ ст., так, за підсумками 2021 р. загальний обсяг світового доходу склав 86 трлн євро, тоді як загальний обсяг світового багатства виявився у 6 разів більшим – 510 трлн євро. Таким чином, кожен дорослий у світі повинен заробляти 16,7 тис євро на рік і мати 198 тис євро. Найбідніша частка населення заробляє, в середньому, 2,3 тис євро на людину в рік, 40% населення отримує по 16,5 тис євро в рік і має статки 41 тис євро на людину. При цьому 10% багатих людей заробляють, у середньому, 87,2 тис євро на рік і володіють багатством в 550,9 тис євро на людину. Це 76% загальносвітового обсягу станів. Прірва між надбагатими людьми та рештою населення значно зросла за час пандемії. Так, у 2019-2021 рр. частка 0.001% багатіїв зросла на 14%, у той час як у більшості людей воно збільшилося лише на 1%.

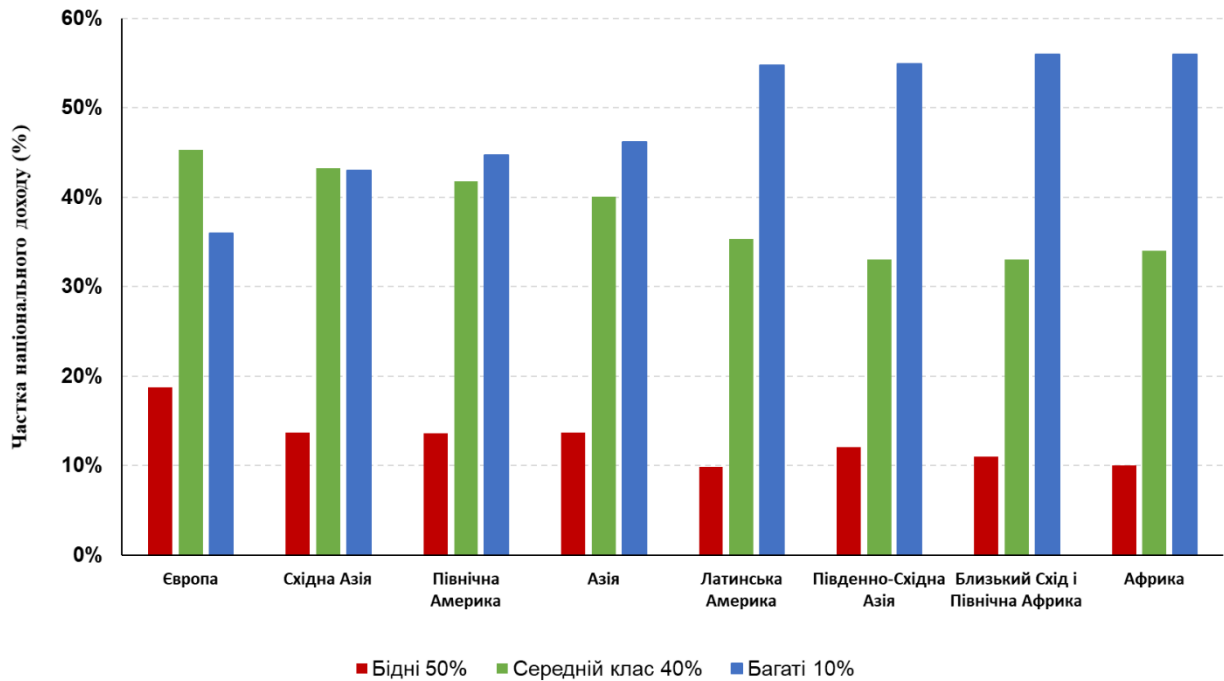

Рис. 1. Розподіл нерівності у доходах між регіонами у світі в 2021 р. [2]

Якщо говорити про країни, то найбільш бідними виявилися країни Африки з 30% від середньосвітового доходу, а також Південна та Південно-Східна Азія – 50%. Доходи населення у Латинській Америці та Центральній Азії близькі до середньосвітового рівня. Найбагатші – країни Європи, де доходи вдвоє вищі та Північна Америка – там цей показник у троє більший, ніж у середньому у світі.

Зростання соціального розшарування торкнулося більшості країн: локдауни сильніше вдарили по доходах низькокваліфікованих працівників, які не могли працювати дистанційно, найбільш заможні громадяни заробили додатковий капітал від інвестицій у фондові ринки та нерухомість. Проте найбільше постраждали бідні країни, які не могли компенсувати зниження доходів щедрими соціальними трансфертами.

У розвинених країнах пандемія також завдала більшої шкоди соціально незахищеним верствам населення, проте дії уряду допомогли згладити цей негативний ефект. У США населення під час пандемії отримувало різні виплати, наприклад, для домогосподарств, збільшені виплати з безробіття, а також пільги та продуктові талони. Бідність у США впала на 45% у 2020-2021 рр., а 20 млн американців змогли уникнути злиднів у цей період [3].

У Європі схожа ситуація, виплати від влади дозволили пом'якшити зростання нерівності. Наприклад, в Італії, за даними інституту соціального забезпечення, кількість одержувачів допомоги з бідності зросла до 3,3 млн осіб. У рамках програми «Допомога з громадянства» всі італійці зі щомісячним доходом менше 780 євро можуть отримати від держави суму, що бракує. У Франції люди з високим рівнем доходів змогли заощадити більше грошей під час

локдаунів 2020 р., а 10-20% найбідніших французів, навпаки, збільшили свою заборгованість.

Список використаних джерел:

1. *Dorling Danny. Inequality and the 1%. Verso Books, 2019.*
2. *Chancel, L., Piketty, T., Saez, E., & Zucman, G. (2021). World inequality report 2022.*
3. *Pozhidaev, D. (2022). COVID-19 and Inequality in Developing Economies: What Do We Know. Academia Letters, 2.*

Олена ПОРАДЕНКО

к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету

НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID- 19 НА РИНОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Сценарні прогнози Всесвітньої туристської організації (ЮНВТО) вказують на пожвавлення туристичного ринку, а також на те, що повернення до рівня, наприклад 2018-2019 р. займе від 2,5 до 4 років [1].

Не викликає сумнівів, що будуть потрібні безпрецедентні заходи по виходу галузі з глибокої кризи. Як показує досвід перших місяців роботи в умовах дії різного роду обмежень в Україні, запропоновані механізми підтримки галузі повинні допомогти швидко адаптуватися до нової, слабо прогнозованою реальності з урахуванням ключових трендів в туризмі, які стали актуальними в зв'язку з поширенням COVID-19. У цьому контексті слід зазначити такі сучасні тенденції, що впливають на визначення стратегічних напрямків процесів відновлення і подальшого розвитку сфери туризму.

Перше - автономізація туристських ринків. У надзвичайних умовах країни діють за принципом «кожен сам за себе», впроваджуючи політику «національного егоїзму» в частині обмеження або повної заборони експорту найважливіших медичних виробів і лікарських препаратів, а також низки продовольчих товарів. З огляду на, що наразі важко визначити, коли закінчиться пандемія, кожна країна самостійно приймає рішення про відкриття кордонів і доступності пересувань для громадян.